

Head standardimispäeva!

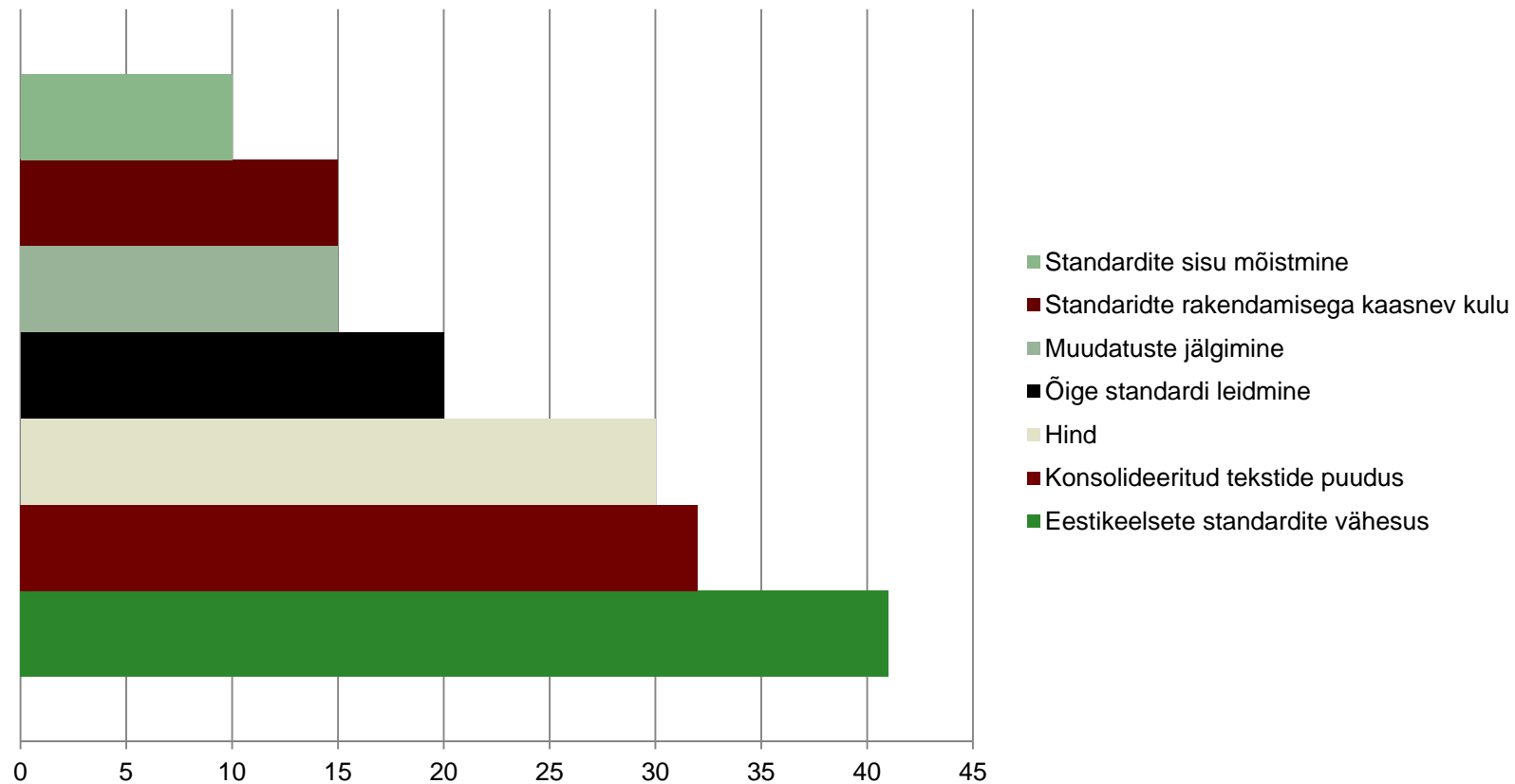
Standardikeskuse tegemised

- On-line kogude lugemisõigus
- Info standardikavandite kohta standardite monitooringu teenuses
- Standardite monitooringu info on täpsem ja paremini hallatav
- Tegime kättesaadavaks eelvaated ka ISO standarditele
- Lõime veebilehele kiire võimaluse anda tagasisidet standardi sisu kohta

Standardikeskuse tegemised

- Uuendasime standardimisprogrammi kuju, tehes selle lihtsamini jälgitavaks
- Lisasime e-teenuste keskkonda mitmeid väiksemaid uuendusi (tellimuste tühistamine, PayPal, elektroonsed lisad kättesaadavaks, parandasime otsingumootorit jne)
- Tegime sisulise otsuse EVS nõukojast loobumise kohta
- Viisime läbi uuringu oma klientide hulgas

Mis teeb standardi kasutajatele muret

Standardikeskuse – mõtted tulevikuks

- Loo me juurde tasuta lugemispunkte Eestis
- Arendame edasi oma e-teenuseid
- Mõtleme kavandite kommenteerimiseks tasuta kättesaadavaks tegemisele
- Tahame optimeerida standardite tõlkimis/koostamisprotsessi
- Andke ka teie meile sisendeid, kuidas me saaksime teile paremaid teenuseid pakkuda!

Riiklikust standardimiskavast 2012

Riik toetab standardite tõlkimist ja algupäraste standardite koostamist enam-vähem samas mahus. Senine standardimise riikliku toetamise süsteem ei ole kuigi paindlik:

- Korra aastas on raske määratleda terve aasta programmi – eriti kui tegemist on uustöötusega
- Senine süsteem tekitab väga tugeva sesoonsuse. Järgmise aasta osas peame läbirääkimisi praeguse finantseerimissüsteemi muutmiseks:
- Lisada rohkem võimalusi tööde kindlaksmääramiseks (vähemalt kolm korda aastas)

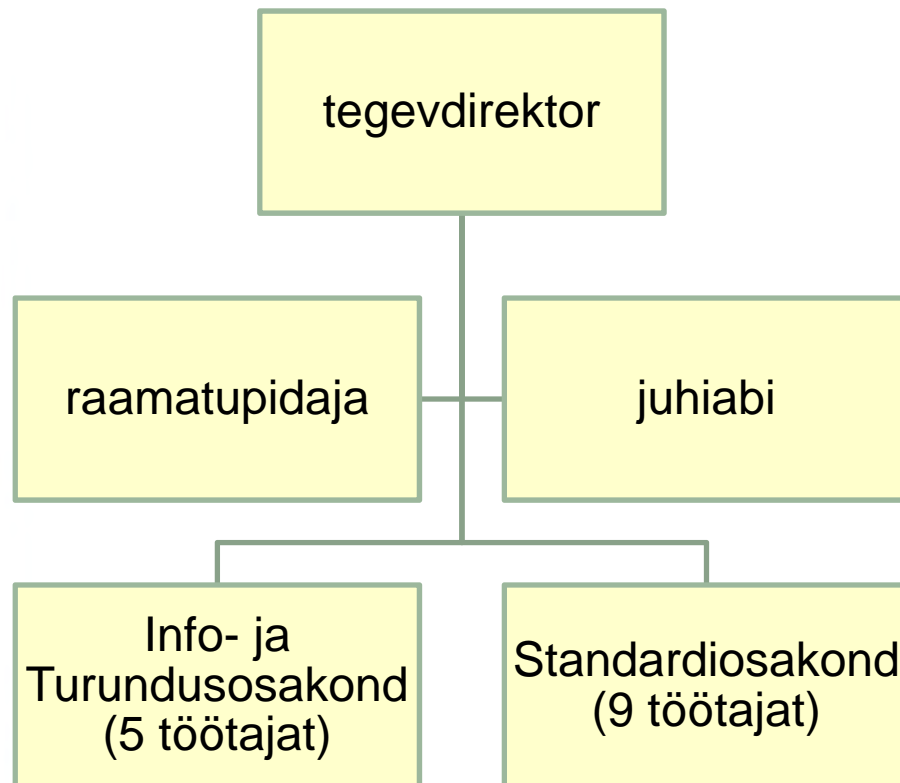
Täna tähelepanu eest!

Priit Kikas
priit@evs.ee

Standardiosakonna tegevused 2011. aastal

Martin Merimaa
Eesti Standardikeskus

Standardiosakond aastal 2011

Standardiosakond (9)

Standardimiskoordinaator (4)

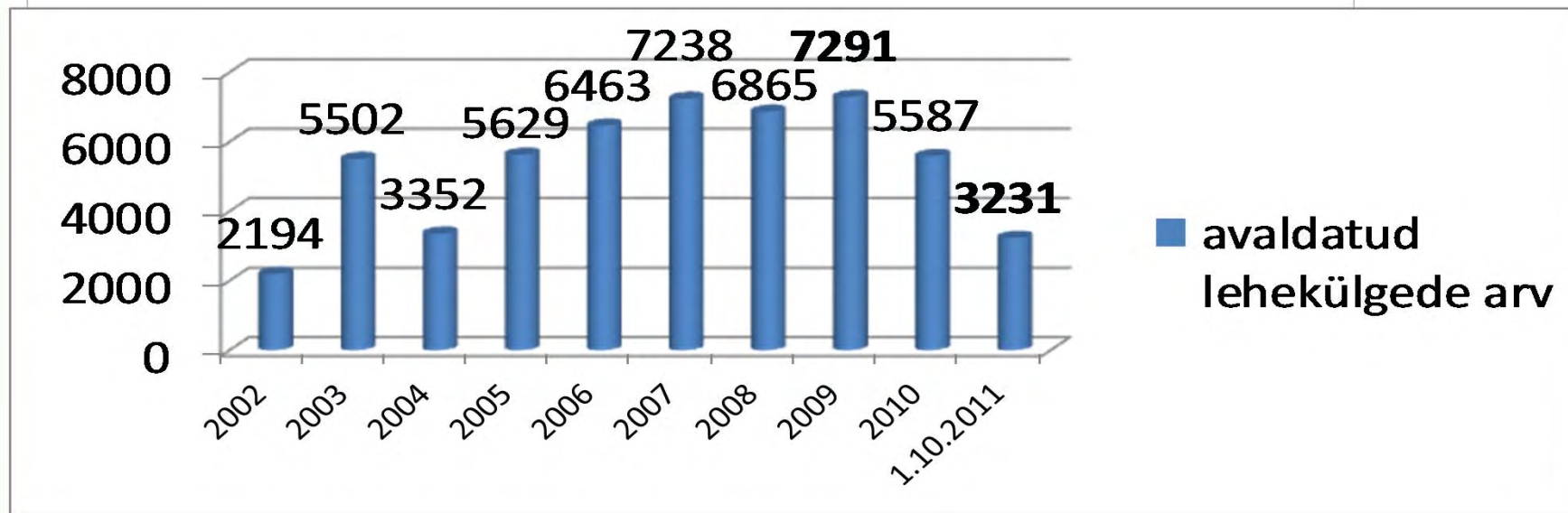
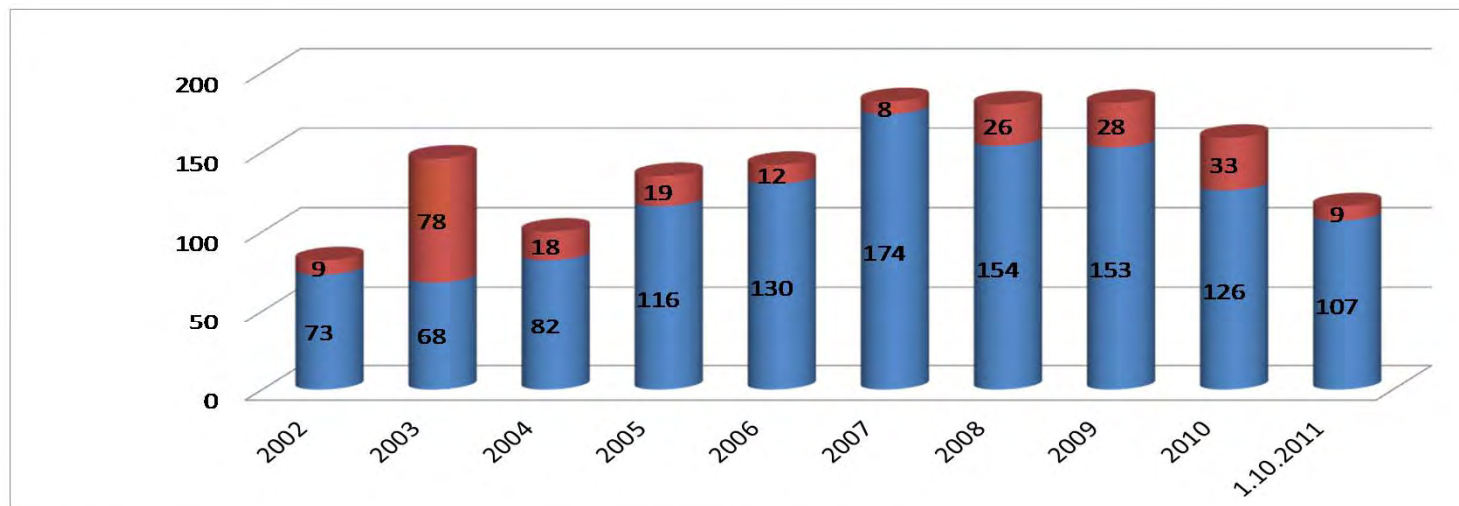
toimetaja (2)

Andmebaasi administraator
ja
Andmebaasi spetsialist

Ajamahukamad tegevused 2011. aastal

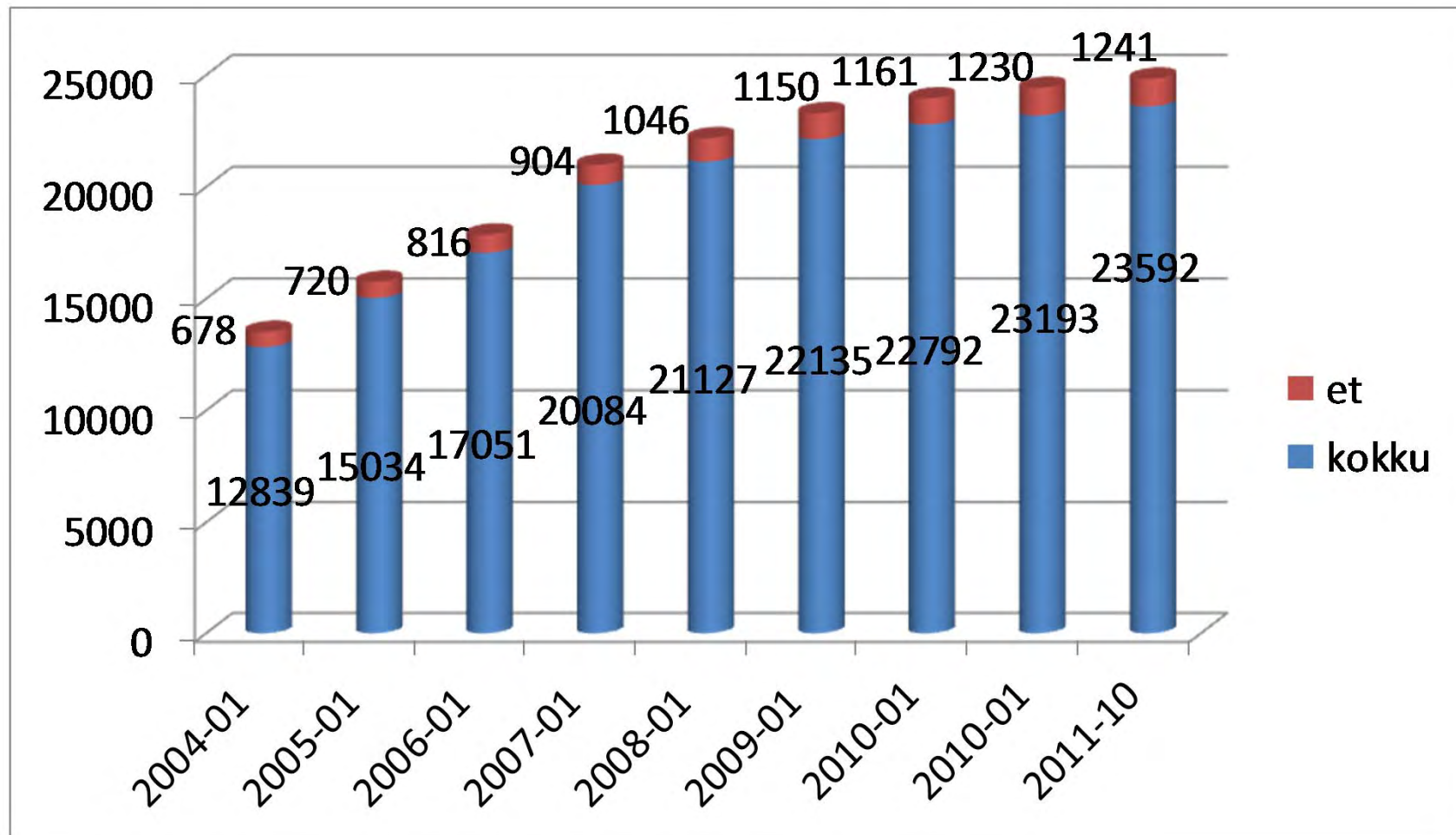
- **Standardite koostamise korraldamine**
 - Tõlked, algupärased, ümbertrükid;
 - Tõlgete uustöötused ja muudatused;
 - Eurokoodeksite ingliskeelsete NA-de avaldamine.
- **Algupärase standardite ülevaatus**
- **Standardimise infrastruktuuri tagamine**
- **EVS Juhend 4 uustöötlus**

Eestikeelsena avaldatud

UUS!: Aasta lõpuks kavandatud ~50 eestikeelse standardi avaldamine mahus ~2000 lk-d.

Eesti standardite arvud

UUS!: Kehtivate EVS standardite arv 23193→23592,
et: 1230→1241 (5,30% → 5,26%)

Eurokoodeksite ingliskeelsete NA-de avaldamine

- Kokku 58 eurokoodeksit
- Neist 6-l puudub NA (EVS-EN 1998 sari „maavärinat taluvate konstruktsioonide projekteerimine“)
- Meil tõlgitud ja avaldatud 38 tk
- Avaldada vaja veel 14 tk

Algupäraste standardite ülevaatus

- 2011.a alguses 30 standardit, mille osas ÜV vaja läbi viia.
- Neist 6 korral on lõpptulemus olemas
(uustöötlus avaldatud, standard tühistatud või kehtivus pikendatud)
- Tänapäevaks vaid 1 puhul veel ÜV algatamata

2010.a jooksul jõutud ülevaatusetulemuseni 75 algupärase standardi korral:

- tühistatud 34 standardit;
- pikendatud 28 standardi kehtivus;
- uustöötlusega asendatud 13 standardit

2009.a jooksul jõutud ülevaatusetulemuseni 120 algupärase standardi korral

- Tühistatud 44 standardit
- Uustöötlusega asendatud 28 standardit
- Pikendatud 48 standardi kehtivus

2008.a jooksul jõutud ülevaatusetulemuseni 18 algupärase standardi korral

- Tühistatud 9 standardit
- Uustöötlusega asendatud 7 standardit
- Pikendatud 2 standardi kehtivus

EVS/TK-de loetelu

- EVS/TK 1 Toiduained
- EVS/TK 2 Tsement ja lubi
- EVS/TK 3 Telekommunikatsioonitehnika
- EVS/TK 4 Infotehnoloogia
- EVS/TK 5 Tuletõrje- ja päästevahendid
- EVS/TK 6 Mööbel (peatatud)
- EVS/TK 7 Betooni- ja betoonitooted
- EVS/TK 8 Ehitiste tuleohutus
- EVS/TK 9 Täitematerjalid
- EVS/TK 10 Kiirabi- ja päästevahendid (lõpetatud)
- EVS/TK 11 Meditsiiniseadmed
- EVS/TK 12 Turvaline elukeskkond
- EVS/TK 13 Ehituskonstruksioonide projekteerimine
- EVS/TK 14 Ehitiste soojuslik toimivus
- EVS/TK 15 Avatäited
- EVS/TK 16 Raudtee
- EVS/TK 17 Madalpinge
- EVS/TK 18 Müüritis
- EVS/TK 19 Kõrgepinge alamkomitee "Ehitiste piksekaitse"
- EVS/TK 20 Plaat- ja tükk-katusekattematerjalid
- EVS/TK 21 Ehituslikud metallitooted
- EVS/TK 22 Informatsioon ja dokumentatsioon
- EVS/TK 23 Masinaohutus (lõpetatud)
- EVS/TK 24 Valgus ja valgustehnika
- EVS/TK 25 Trükitehnika (lõpetatud)
- EVS/TK 26 Vesi ja veetehnoloogia (lõpetatud)
- EVS/TK 27 Küte- ja ventilatsioon
- EVS/TK 28 Välisõhu kvaliteet
- EVS TK 29 Nanotehnoloogia
- EVS/TK 30 Tehnosüsteemide soojus-isoleerimine
- EVS/TK 31 Teedeala
- EVS/TK 32 Korstnad
- EVS/TK 33 Juhtimissüsteemid
- EVS/PK 34 Kvantitatiivne Struktuur-Aktiivsus analüüs (QSAR) (lõpetatud)
- EVS/PK 35 Koristusteenused (lõpetatud)
- EVS/TK 36 Kinnisvara korrashoid
- EVS/TK 37 Kütuse ja määrdeainete kvaliteet
- EVS/TK 38 Metroloogia
- EVS/TK 39 Mänguasjad
- EVS/PK 40 Kahjuritõrje teenuse osutamine
- EVS/TK 41 Keevitamine

UUS!: 21.10.2010 EVS/TK 41
lõpetatud 1 TK tegevus (masinaohutus)
TK moodustamise mõttena „elektromagnetiline ühilduvus“

EVS Juhend 4 uustöötlus

- Kommenteerimisel oli maikuu jooksul
 - Laekus 99 kommentaari
 - Kommentaaride käsitlemine juuni – september
- Avaldamine novembri aluses?

Olulisemad täiendused:

- kogu (varem ka osaliselt Juhend 5-s olnud) standardite ülesehitust, sõnastust ja vormistust puudutav jutt on nüüd leitav Juhend 4-st;
- täpsustatud on standarditele tähiste andmist, lehekülgede nummerdamist ning märkuste ja näidete vormistamist;
- paika on pandud normiviidete ja kasutatud kirjanduse kirja pilt ning standardi eri osade küljendus (sisukorra reavahed, pealkirjade tabelduskohad jms);
- lisatud on tõlkesoovitusi ja nõuded eurokoodeksite küljendusele;
- uuendatud on kõiki standardite tiitellehti ja eessõnu (sh viide tagasiside vormile);
- lisatud värvilisi jooniseid sisaldavate Eesti standardite tuvastamise tarbeks tingmärk tiitellehele;

Olulisemat lähitulevikus

- Riiklik standardimiskava 2011
- uuring standardimises osalejate rahulolu ja vajaduste kohta

Täna!

Millised on kohustused ja võimalused ISO/IEC P-liikmel

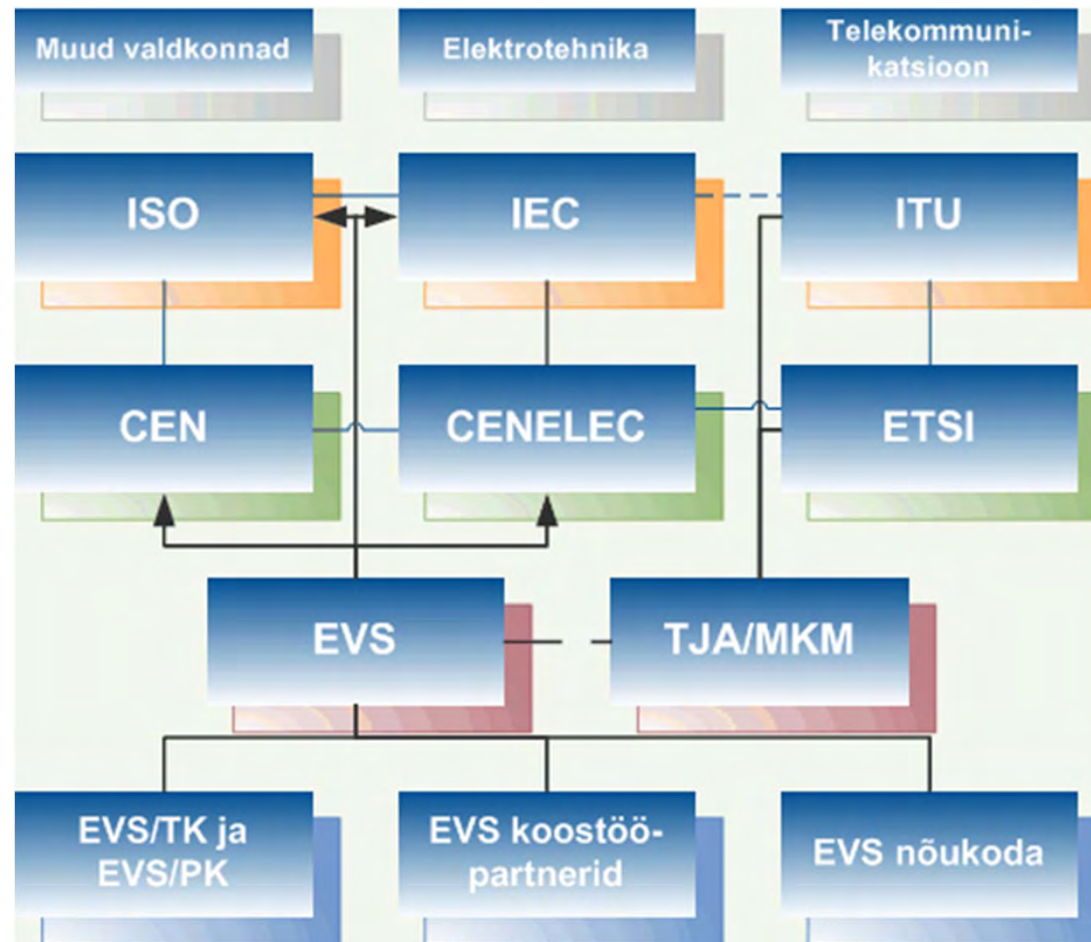
Lauri Pähklimägi
Standardimiskoordinaator
lauri@evs.ee

14.10.2011

Käsitletavat teemad

- EVS liikmelisus standardimisorganisatsioonides
- ISO ja IEC komiteede / alamkomiteede töös osalemine
 - ISO ja IEC liikmestaatused
 - O- ja P-liikme võimalused ja kohustused
- ISO ja IEC kavandite heakskiidukriteeriumid
- ISO töös O- ja P-liikmena osalevad EVS/TK-d

EVS liikmelisus

Rahvusvaheline Standardimisorganisatsioon ISO

- on asutatud 1946. a
- tegeleb kõikide valdkondade standardimisega, välja arvatud elektrotehnika ja telekommunikatsioon
- liikmeteks on rahvuslikud standardimisorganisatsioonid – igast riigist üks liige
- alates 2000. a esindab Eestit ISO-s ja IEC-s EVS
- alates 1. jaanuarist 2011 on EVS ISO täisliige

ISO liikmed

- ISO-s on 162 liiget, kes jagunevad kolme rühma:
 - täisliikmeid 110 (*Member body*)
 - kirjavahetajaliikmeid 42 (*Correspondent member*)
 - abonentliikmeid 10 (*Subscriber member*)
- Kokku on 3 274 standardeid koostavat üksust
 - 214 tehnilist komiteed (*Technical Committees*)
 - 510 alamkomiteed (*Subcommittees*)
 - 2 478 töörühma (*Working Groups*)
 - 72 *ad hoc* uurimisrühma (*ad hoc study groups*)
- Üle 18500 ISO standardi (ISO/TR , ISO/TS, juhendid)

Rahvusvaheline Elektrotehnikakomisjon IEC

- on asutatud 1906. a
- tegeleb elektrotehnika-alase standardimisega
- liikmeteks on rahvuslikud standardimisorganisatsioonid – igast riigist üks liige
- Eesti on IEC liitunud liige alates 1995 a. augustist

IEC liikmed

- IEC-s on 81 liiget, kes jagunevad kaheks:
 - täisliikmeid 60 (*Full Members*)
 - liitunud liikmeid 21 (*Associate Members*)
- Kokku on 1 350 standardeid koostavat üksust:
 - 95 tehnilist komiteed (*Technical Committees*)
 - 80 alamkomiteed (*Subcommittees*)
 - 434 töörühma (*Working Groups*)
 - 234 projektimeeskonda (*Project Teams*)
 - 507 ülevaatusmeeskonda (*Maintenance Teams*)
- Üle 6200 IEC standardi (IEC/TR , IEC/TS)

ISO komiteede / alamkomiteede töös osalemine

Osalemiseks on kaks võimalust:

- osalejaliige ehk P-liige (*P-member, Participating member*)
 - peab olema ISO täisliige
- vaatlejaliige ehk O-liige (*O-Member, Observing member*)
 - ei pea olema ISO täisliige

P-liikme võimalused ISO TC/SC töös osalemisel

- Rahvusvahelise standardi koostamises aktiivne osalemine (TC/SC koosolekutel osalemine, võimalus koosolek korraldada ka nt Eestis)
- P-liige võib nimetada töögruppidesse ja projektidesse oma eksperte (võimalus on osaleda töögruppides ja nt osutada valituks töögrupi juhiks)
- Hääletamisel omab P-liikme hääl suuremat kaalu

P-liikme kohustused ISO TC/SC töös osalemisel

- Kõigi formaalselt hääletamiseks avatud dokumentide hääletamine
 - komitee tööprogrammi kinnitamine
 - uute standardiprojektide töösse võtmine
- Arvamusküsitlusel ja lõpphääletusel olevatele kavanditele hääletussisendi andmine
 - koostatavate standardikavandite sisu ja standardina avaldamise osas arvamuse avaldamine

O-liikme võimalused ja kohustused ISO TC/SC töös osalemisel

- Võimalus jälgida ehk vaadelda komitee tööd
 - ligipääs komitee dokumentidele
 - võimalus avaldada kavandite kohta arvamust
 - võimalus osaleda komitee koosolekutel
- Hääletamine ei ole kohustuslik

O- ja P-liikme võimalused ja kohustused IEC TC/SC töös osalemisel

- Eesti on IEC liitunud liige
- IEC Nõukoda on otsustanud, et **liitunud liikmed** saavad osaleda **nelja IEC komitee ja/või alamkomitee** töös kui **P-liige**. Sellise P-liikme õigused ja kohustused kirjeldatud ISO/IEC Direktiivi osas 1.
- Osalemiseks:
 - TC/SC peab olema loodud ja tegutsev
 - TC/SC-d tuleb liitumissoovist teavitada
 - IEC sekretariaati tuleb liitumissoovist teavitada

O- ja P-liikme kohustused ISO ja IEC TC/SC töös osalemisel

Tegevus	P-liige	O-liige
WG/MT töös osalemine	õigus	
TC/SC koosolekul osalemine	kohustus	õigus
NP algatamine ^{a)}	õigus	õigus
NP sisu kommenteerimine	õigus	õigus
NP hääletamine	kohustus	
NP ekspertide nimetamine	õigus	
CD kommenteerimine ^{b)}	õigus	õigus
ISO/DIS kommenteerimine ^{c)} IEC/CDV kommenteerimine ^{c)}	õigus	õigus
ISO/DIS hääletamine IEC/CDV hääletamine	kohustus	õigus
FDIS hääletamine ^{d)}	kohustus	õigus

- a) NP (*New work item Proposal*) - uue tööprojekti algatamise ettepanek
- b) CD (*Committee draft(s)*) - komitee kavand
- c) DIS (*Draft International Standard*) - ISO kavand arvamusküsitluseks
 CDV (*Committee Draft for Vote*) - IEC kavand arvamusküsitluseks
- d) FDIS (*Final draft International Standard*) - rahvusvahelise standardi lõppkavand

Mis juhtub, kui P-liige ei ole aktiivne?

- ISO sekretariaadi teavitus kui P-liige
 - on olnud püsivalt mitteaktiivne ja ei ole võtnud osa kahest järjestikusest koosolekust
 - ei ole hääletanud TC või SC ametlikel hääletusprotseduuridel olevaid dokumente
 - ei ole andnud häält arvamusküsitlusel või lõpphääletusel olevale rahvusvahelise standardi kavandile
- P-liikmele tuletatakse meelde tema osalemis- ja hääletamiskohustust
- meeldetuletusele rahuldava vastuse mitte saamisel muudetakse automaatselt liikmestaatus 12 kuuks O-liikmeks

ISO ja IEC heakskiidukriteeriumid kavandite hääletustulemuste hindamisel

Hääletusel	Heakskiidukriteerium a)	Viide c)
NP	1) P-liikmete poolthäälte lihtenamus 2) vähemalt 25% konkreetse TC/SC P-liikmetest osalevad aktiivselt. Vähim osalejate arv IEC-s on 4, ISO-s aga 5.	2.3.5
DIS CDV	1) vähemalt 2/3 P-liikmetest hääletab poolt, 2) suurimalt 1/4 kogu laekunud häältest on vastu b)	2.6
FDIS	1) vähemalt 2/3 P-liikmetest hääletab poolt, 2) suurimalt 1/4 kogu laekunud häältest on vastu b)	2.7

a) mõlemad kriteeriumid 1) ja 2) peavad olema üheaegselt täidetud

b) Häälte lugemisel jäetakse välja erapooletud hääled ja tehnilise põhjendusega antud negatiivsed hääled

c) Viidatud numbrid vastavad ISO/IEC Direktiivi Osa 1 vastavatele jaotistele ([ISO/IEC Directives — Part 1:2011 Procedures for the technical work](#))

ISO töös O- ja P-liikmena osalevad EVS/TK-d

- EVS/TK 4 Infotehnoloogia standardimise tehniline komitee
 - JTC 1/SC 27 (P-liige)
- EVS/TK 22 Informatsioon ja dokumentatsioon
 - TC 46, TC 46/SC 4, TC 46/SC 8, TC 46/SC 9, TC 46/SC 11 (P-liige)
 - TC 171, TC 171/SC 1, TC 171/SC 2, TC 171/SC 3 (P-liige)
- EVS/TK-d on 65 ISO TC/SC O-liikmed.
Peegeldatavate TC-de loetelu on leitav ISO kodulehelt http://www.iso.org/iso/about/iso_members/iso_member_participation_tc.htm?member_id=1721

Uued suunad ISO ja IEC standardimises

- ISO/TC 261 Additive manufacturing
- ISO/TC 262 Project committee: Risk management
- ISO/TC 263 Coalbed methane (CBM)

- ISO/IEC JTC 1/SC 36 Information technology for learning, education and training
- ISO/IEC JTC 1/SC 37 Biometrics
- ISO/IEC JTC 1/SC 38 Distributed Application Platforms and Services (DAPS)

- http://www.iso.org/iso/standards_development/technical_committees/list_of_iso_technical_committees.htm
- <http://www.iec.ch/dyn/www/f?p=103:6:0>.

Tänu kuulamast!

Küsimused?

***EN standard
koostamisettepanekust
avaldamiseni***

Martin Merimaa
Eesti Standardikeskus

ENi koostamisettepanek

- Standardi algatamiseks vajalik koostamisettepanek. Esitajaks võib olla nt:
 - ESO/TC
 - Rahvuslik standardimisorganisatsioon - NSB
 - sekretariaadi tagamine
 - aktiivne osalemine töös
 - õnnestumiseks peab olema 5 aktiivset osalejat
 - EK või EFTA
 - ISO/IEC koostööleping
 - Euroopa erialaliit, -ühing vms.

Koostamisettepanekut ei võeta reeglina menetlusse kui:

„Midagi ei klapi EN koostamisettepanekul“, nt

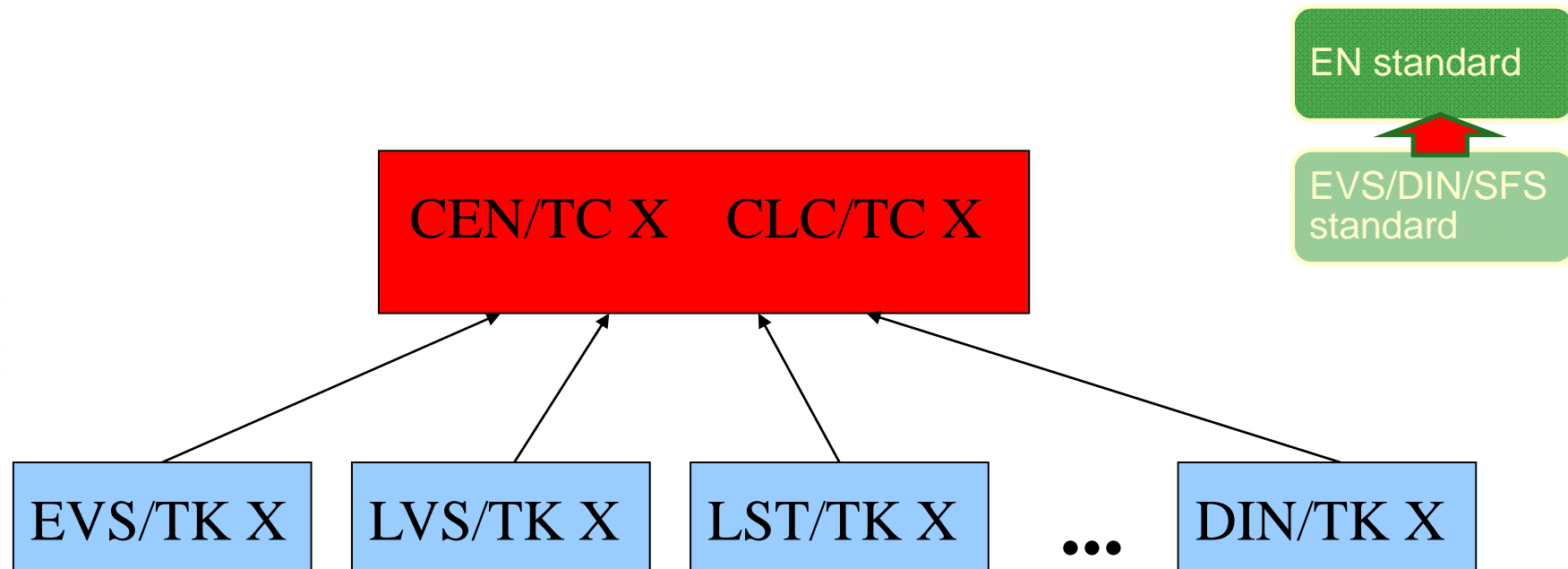
- projektile kehtib „*standstill*“;
- ei ole teada, kes seda projekti rahastab
- on kokku lepitud, et teema standardimist teatud aja jooksul Euroopas ei käsitleta, nt
 - korduvavaldused
 - teema käsitlemine rahvusvahelisel tasandil

Koostamisettepaneku heakskiitmine

- Koostamisettepaneku kiidab heaks ESO/BT
- ESO/BT kinnitab (lähtuvalt koostamisettepanekust) standardi koostamise ajakava
 - Millist hääletamisprotseduuri projekti puhul kasutatakse
 - Millal standard peaks avaldatud saama
- ESO/BT annab tööülesande asjakohas(t)ele ESO/TC-(de)le

Kavandi koostamine

- Teksti koostavad reeglina ESO/TC-d
- Liikmeteks rahvuslikud TKd (edastavad rahvuslikku arvamust)

Kavandi heakskiitmine

- Kavandi teksti kiidavad hääletuskavandina heaks ESO/TC eksperdid (vajadusel hääletades – nt CIB)
 - 1 NSB = 1 hääl
 - Sõltuvalt hääletusprotseduurist, kas 1 (UAP), 2 (ENQ+FV) või enam korda
- Hääletuskavandi osas hääletavad kõik NSB-d
 - NSB-de kaalutud hääled (Eesti hääle kaal 1,1%, Saksamaa 7,8%, Soome 1,9%, Rootsi 2,7%)
 - heakskiiduks vajalik 71,0 % kaalutud häältest
 - Võimalik ka nõ „fundamentaalne vastuseis“

Kavandi ratifitseerimine

- Positiivse hääletustulemuse saanud (lõpliku) hääletuskavandi ratifitseerib standardina ESO/BT (seni veel „avaldamiseelse“ apellatsiooni võimalus)
- ESO/BT määrab avaldamise tähtaja (DAV)

ENi avaldamine

- ESO/NSBd avaldavad ENi teatud aja (DOP) jooksul rahvusliku standardina
- Tühistavad teatud aja jooksul (DOW) kõik sellega vastuolus olevad dokumendid
- Avaldavad vajadusel/võimalusel vajalikud NA-d

Senine praktika..

- uute ettepanekute esitamise osas on olnud pigem tagasihoidlik.
- pigem keskendub olemasolevate EN projektide koostamisse.
- näitab, et kohati keskendume ENi avaldamisjärgsesse „kohandamisse“, nt võimalikud algupärase standardi või Eesti eriolusid käsitleva lisa koostamise mõtted.

Täna!